

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની વડી અદાલતમાં

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૯૧૯/૨૦૧૮

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.આર. બ્રહ્મભટ્ટ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.જી. ઉરાઈઝી

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	

=====

રમેશભાઈ સુમતભાઈ હુંબલ

વિરુદ્ધ

લક્ષ્મણભાઈ તેજભાઈ ખતારીયા

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી બી.એમ. માંગુકિયા(૪૩૭)

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી સુશ્રી બેલા એ. પ્રજાપતિ(૧૯૪૬)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૩ તરફથી શ્રી દીપેન કે. દવે(૩૨૯૬)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી ડી.કે. પૂજ(૩૮૩૬)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ તરફથી શ્રેય એચ. દવે(૮૪૪૪)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.આર. બ્રહ્મભટ્ટ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.જી. ઉરાઈઝી

તારીખ : ૨૪/૦૪/૨૦૧૮

મૌખિક ચુકાદો

(પર : માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.આર. બ્રહ્મભટ્ટ)

૧. નિયમ (૩૯). વિદ્વાન વકીલો સર્વશ્રી ડી.કે. પૂજ, શ્રેય એચ. દવે અને દીપેન કે. દવે અનુક્રમે સામાવાળા નં. ૧, ૨ અને ૩ વતી રુલની નોટિસની બજવણીનો સ્વીકાર કરે છે. પક્ષકારોની સંમતિથી, રુલની સુનાવણી તત્કાળ નિયત કરવામાં આવે છે.

૨. પ્રિન્સિપાલ સિવિલ જજ, ભયાઉની કોર્ટમાં ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૧/૨૦૧૭ માં અરજદાર રહેલા હાલના અરજદારે, અન્ય બાબતોની સાથે સાથે નીચે મુજબની દાદ માંગતી આ પિટિશન દ્વારા ભારતીય બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો છે:

“(એ) મેન્ડમસની રિટ અથવા મેન્ડમસના પ્રકારની રિટ અથવા અન્ય કોઈપણ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરવા અને વિદ્વાન ચૂંટણી ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા એકિઝિટિટ ૩૪ નીચે આપેલ તારીખ ૨૯ નવેમ્બર, ૨૦૧૭ નો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો રદ અને બાતલ ઠરાવવા મહેરબાની કરશો;

(બી) મેન્ડમસની રિટ અથવા મેન્ડમસના પ્રકારની રિટ અથવા અન્ય કોઈપણ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરવા અને ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૯૩ ની કલમ ૩૧ ની પેટા-કલમ (૭) ના ખંડ (બી) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને ચૂંટણી ટ્રિબ્યુનલ તાત્કાલિક ઇલેક્શન પિટિશનની સુનાવણી હાથ ધરે તેવો નિર્દેશ આપવા મહેરબાની કરશો;

(સી) હાલની પિટિશન દાખલ કરવા અને આખરી નિકાલ પેનિંગ હોય ત્યાં સુધી, વિજ્ઞાન ચૂંટણી ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા એક્ટિવિટી ૩૪ નીચે આપવામાં આવેલ તારીખ ૨૯ નવેમ્બર, ૨૦૧૭ ના વાદગ્રસ્ત ચુકાદાના અમલ, સંચાલન અને અમલીકરણ પર સ્ટે મૂકવા અને વિજ્ઞાન ચૂંટણી ટ્રિબ્યુનલને ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૧/૨૦૧૭ ની સુનાવણી તાત્કાલિક હાથ ધરવા નિર્દેશ આપવા મહેરબાની કરશો;

(ડી) યોગ્ય અને ઉચિત જણાય તેવા અન્ય અને વધુ હુકમો પસાર કરવા મહેરબાની કરશો.”

૩. પિટિશનના મેમોમાંથી એકત્રિત કરી શકાય તે મુજબના સંક્ષિપ્ત તથ્યો નીચે મુજબ દર્શાવવા યોગ્ય છે:

૩.૧ રાજ્ય ચૂંટણી આયોગ દ્વારા તેમના અધિકારક્ષેત્ર હેઠળની ગ્રામ પંચાયતની ચૂંટણીઓના સંબંધમાં પેટા-વિભાગીય અધિકારી એટલે કે પ્રાંત અધિકારી,

ભચાઉની ચૂંટણી અધિકારી તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. રાજ્ય ચૂંટણી સત્તામંડળે તેના તારીખ ૦૫.૧૨.૨૦૧૬ ના જાહેરનામા દ્વારા ભચાઉ તાલુકાની ૫૦ ગ્રામ પંચાયતોનો ચૂંટણી કાર્યક્રમ જાહેર કર્યો હતો. સદર જાહેરનામામાં ક્રમ નં. ૭ પર પંચાયતનો ચૂંટણી કાર્યક્રમ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો. સદર જાહેરનામા મુજબ, ઉમેદવારીપત્રોની છેલ્લી તારીખ ૧૦.૧૨.૨૦૧૬ નિયત કરવામાં આવી હતી; ચકાસણીની તારીખ ૧૨.૧૨.૨૦૧૬ હતી; ઉમેદવારી પાછી ખેંચવાની તારીખ ૧૪.૧૨.૨૦૧૬ હતી, મતદાનની તારીખ ૨૭.૧૨.૨૦૧૭ હતી અને મત ગણતરીની તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૧૬ હતી. અરજદાર તેમજ સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ એ નિયત કાર્યક્રમ મુજબ તેમની ઉમેદવારી નોંધાવી હતી. પંચાયતના ચૂંટણી અધિકારી (રીટર્નિંગ ઓફિસર) અને સર્કલ ઇન્સ્પેક્ટર, ભચાઉએ તારીખ ૧૪.૧૨.૨૦૧૬ ના તેમના હુકમથી ચૂંટણી લડતા ઉમેદવારોની યાદી જાહેર કરી હતી. સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા આખરી રીતે પ્રસિદ્ધ કરાયેલ મતદારોની યાદી મુજબ, સદર પંચાયતની યાદીમાં કુલ મતદારો ૪૧૪૧ હતા, જેમાંથી ૩૧૯૩ મતદારોએ પોતાના મતાધિકારનો ઉપયોગ કર્યો હતો અને મત ગણતરી ૨૯.૧૨.૨૦૧૬ ના રોજ નક્કી કરવામાં આવી હતી. મતો અથવા મતપત્રોની ગણતરી (ટેલીંગ) કર્યા પછી, એવી જાહેરાત કરવામાં આવી હતી કે તેઓ ઉમેદવારોની તરફેણમાં પડેલા મતો તેમજ કોઈપણ ઉમેદવારની તરફેણમાં મત ન આપવાનો વિકલ્પ પસંદ કરનાર અને સામાન્ય રીતે નોટા (NOTA) તરીકે ઓળખાતા મતદાન ન કરવાના અધિકારનો ઉપયોગ કરનાર મતદારોના મતપત્રો અલગ કરી રહ્યા છે. એવી પણ જાહેરાત કરવામાં આવી હતી કે અમાન્ય મતપત્રો

પણ અલગ કરવામાં આવશે અને તેથી, પાંચ શ્રેણીઓનો સમૂહ રહેશે. ત્રણ ઉમેદવારોમાંથી પ્રત્યેકની તરફેણમાં પડેલા મતોના ત્રણ જૂથ (લોટ), એક નોટા (NOTA) નો જૂથ અને એક અમાન્ય મતપત્રોનો જૂથ રહેશે. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૩૨૬ મતપત્રો અમાન્ય મતો તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને આવી કોઈ કાર્યવાહી અનુસરવામાં આવી ન હતી.

૩.૨ એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે ગુજરાત ચૂંટણી નિયમો, ૧૯૯૪ ના નિયમ ૬૦ માં જોગવાઈ છે કે ચૂંટણી અધિકારી (રીટર્નિંગ ઓફિસર) સદર નિયમમાં દર્શાવેલ સંજોગોમાં મતપત્રો રદ કરશે. અરજદારનો એવો કેસ છે કે ચૂંટણી અધિકારીએ ગેરકાયદેસર રીતે ૧૦૦ થી વધુ મતપત્રો રદ કર્યા હતા, જે અરજદારની તરફેણમાં મતદાન કરનારા મતોના માન્ય મતપત્રો હતા.

૩.૩ અરજદારનો એવો કેસ છે કે રાત્રે આશરે ૧૧.૦૦ વાગ્યે ગણતરી પૂર્ણ થઈ ત્યારે તેઓ ૮ (આઠ) મતોથી ચૂંટણી હારી ગયા હતા અને તે મુજબ અરજદારે ફરીથી ગણતરી (રીકાઉન્ટિંગ) ની માંગણી કરી હતી અને ઘણી સમજાવટ પછી, ચૂંટણી અધિકારી તે રદ કરાયેલા મતપત્રોની ફરીથી ગણતરી કરવા સંમત થયા હતા અને ૧૦૦ મતોની ચકાસણી પછી એવું જણાયું હતું કે અરજદારની તરફેણમાં મતદાન કરનારા પાંચ મતપત્રો ખોટી રીતે રદ કરવામાં આવ્યા હતા. ત્યારબાદ ચૂંટણી અધિકારીએ અચાનક તે રદ કરાયેલા મતપત્રોની ગણતરી બંધ કરી દીધી હતી અને અરજદારની સહી મેળવ્યા વિના એકપક્ષીય રીતે પરિણામ જાહેર કરી દીધું હતું.

૩.૪ તેને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજદારે વિદ્વાન પ્રિન્સિપાલ સિવિલ જજ, ભચાઉ સમક્ષ ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૧/૨૦૧૭ દાખલ કરી હતી. સદર ઇલેક્શન પિટિશનમાં, તારીખ ૩૦.૦૬.૨૦૧૭ ના હુકમ દ્વારા, ચૂંટણી અધિકારીને સામાવાળા નં. ૩ તરીકે જોડવામાં આવ્યા છે. અરજદારે ઇલેક્શન પિટિશનના ઝડપી નિકાલ માટે એક્ઝિબિટ ૩૪ ની અરજી રજૂ કરી હતી અને સદર એક્ઝિબિટ ૩૪ ની અરજીમાં, સામાવાળાએ તારીખ ૨૦.૦૮.૨૦૧૭ ના રોજ પોતાનો જવાબ દાખલ કર્યો હતો. ત્યારબાદ તારીખ ૨૮.૦૮.૨૦૧૭ ના હુકમ દ્વારા, ટ્રિબ્યુનલે સદર એક્ઝિબિટ ૩૪ ની અરજી ફગાવી દીધી હતી.

૩.૫ અરજદારનો એવો કેસ છે કે એક શ્રીમતી શાંતાબેન વેલાભાઈ ઢીલાએ એવી અરજ કરતી ઇલેક્શન પિટિશન દાખલ કરી હતી કે સદર અધિનિયમની કલમ ૩૧(૭)(બી) ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, ટ્રિબ્યુનલ માટે એકમાત્ર વિકલ્પ મતોની ફરીથી ગણતરી કરવાનો છે કારણ કે સદર ચૂંટણી અરજદારે ભ્રષ્ટ આચરણ અંગે કોઈ આક્ષેપ કર્યો નથી અને તેથી, કાયદાકીય આદેશ મુજબ, ટ્રિબ્યુનલે રેકૉર્ડ મંગાવવો અને મતોની ફરીથી ગણતરી કરવી જરૂરી હતી. જોકે, સદર દલીલ સ્વીકારવામાં આવી ન હતી અને તે અનુસાર, સદર ચૂંટણી અરજદારે આ કોર્ટ સમક્ષ સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૭૨૨૪/૨૦૧૭ દાખલ કરી હતી અને આ કોર્ટની ડિવિઝન બેંચે તારીખ ૦૩.૦૫.૨૦૧૭ ના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા ઠરાવ્યું હતું કે ભ્રષ્ટ આચરણના કોઈપણ આક્ષેપના અભાવમાં, ચૂંટણી ટ્રિબ્યુનલ માટે એકમાત્ર વિકલ્પ મતોની ફરીથી ગણતરી કરવાનો છે અને

સદર ચુકાદા અને હુકમને ધ્યાનમાં રાખીને, ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૨/૨૦૧૭ માં એક્ઝિઝિટ ૪૯ સાથે વંચાણે લેવાતા એક્ઝિઝિટ ૩૯ નીચે મતોની ફરીથી ગણતરી કરવાનો હુકમ નોંધવામાં આવ્યો હતો અને મતોની ફરીથી ગણતરી કર્યા પછી, તારીખ ૧૧.૦૭.૨૦૧૭ ના હુકમથી પિટિશન મંજૂર કરવામાં આવી હતી.

૩.૬ અરજદારનો એવો કેસ છે કે ટ્રિબ્યુનલે ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૧ અને ૨ ચલાવી છે અને બે અસંગત ચુકાદાઓ આપ્યા છે અને અરજદારના કેસમાં એવું નોંધવામાં આવ્યું છે કે અરજદારના કેસમાં સંપૂર્ણ ટ્રાયલ જરૂરી છે. અરજદારે ટ્રિબ્યુનલના ઉપરોક્ત હુકમથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈને, પિટિશનના મેમોમાં દર્શાવેલ ગ્રાઉન્ડ્સ પર હાલની પિટિશન દાખલ કરી છે.

૪. અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે વાદગ્રસ્ત હુકમ આ કોર્ટ દ્વારા તારીખ ૦૩.૦૫.૨૦૧૭ ના રોજ સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૭૨૨૪/૨૦૧૭ માં શાંતિબેન વેલાભાઈ ઢીલા વિરુદ્ધ ચૂંટણી અધિકારી ના કેસમાં ઠરાવવામાં આવેલા કાયદાથી વિપરીત છે, જેના દ્વારા આ કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે જો ભ્રષ્ટ આચરણના સંબંધમાં કોઈ આક્ષેપ કરવામાં ન આવ્યો હોય, તો ચૂંટણી ટ્રિબ્યુનલ પાસે માત્ર મતપત્રો મંગાવવા અને તેની ફરીથી ગણતરી કરવાનો જ વિકલ્પ બચે છે અને સદર ચુકાદા પર આધાર રાખીને, તે જ પ્રિસાઈડિંગ ઓફિસરે ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૨/૨૦૧૭ મંજૂર કરી છે અને અરજદારના કેસમાં જુદો હુકમ પસાર કર્યો છે.

પ. અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે સદર અધિનિયમની કલમ ૩૧(૭)(બી) ની ભાષા અનિવાર્ય છે અને આ કોર્ટ દ્વારા શાંતિબેન વેલાભાઈ ઢીલા (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં પણ આવો જ અભિપ્રાય લેવામાં આવ્યો છે અને તેથી, વિદ્વાન જજ કોઈપણ ભિન્ન અભિપ્રાય લઈ શક્યા ન હોત અને સંપૂર્ણ તપાસ જરૂરી છે તેવું ઠરાવી શક્યા ન હોત અને રજૂઆત કરી હતી કે પિટિશનના મેમોમાં માંગવામાં આવેલી અરજોના સંદર્ભમાં પિટિશન મંજૂર કરવામાં આવે.

ડ. સામાવાળા તરફથી વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અરજી દાખલ કરીને, અરજદારે ચૂંટણી અધિકારી દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી પ્રક્રિયા સામે સામાન્ય અને પાયાવિહોળા આક્ષેપો કર્યા છે. સામાવાળા તેમજ ચૂંટણી અધિકારીએ સદર અરજી સામે જવાબ દાખલ કર્યો છે અને આક્ષેપોને નકારી કાઢ્યા છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે એકવાર હકીકત તકરારી હકીકતનો પ્રશ્ન બની જાય, ત્યારે જે પક્ષકાર મતપત્રોની ગણતરીમાં ચૂંટણી અધિકારી દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી પ્રક્રિયાની બાબતમાં ગેરકાયદેસરતા અથવા અનિયમિતતાનો આક્ષેપ કરે છે, તેણે પુરાવા રજૂ કરીને તે સાબિત કરવું જરૂરી છે અને જ્યાં સુધી અરજીમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો સ્થાપિત અને સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી, તે આક્ષેપો માત્ર આક્ષેપો જ રહે છે અને તેથી, આક્ષેપોના આધારે કોર્ટ વચગાળાના તબક્કે ફરીથી ગણતરીનો હુકમ કરી શકે નહીં. આ રજૂઆતના સમર્થનમાં, સામાવાળા નં. ૧ તરફથી વિદ્વાન વકીલે ૨૦૦૩ (૨) જી.એલ.એચ. ૩૦૬ માં રિપોર્ટ થયેલ જયંતીબેન ભીખાજી ઠાવરાયા વિરુદ્ધ

રંગાબેન મનાજી ઠાપરાયા ના કેસમાં આપેલા નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે પિટિશન ફગાવી દેવામાં આવે.

૭. સામાવાળા નં. ૧ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી પૂજે એવી દલીલ કરી હતી કે વાદગ્રસ્ત હુકમમાં કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી કારણ કે ગુજરાત પંચાયત ચૂંટણી નિયમો, ૧૯૯૪ ના નિયમ ૬૦ ની સાથે કલમ ૩૧(૭)(બી) નું સીધું અને સરળ વાંચન સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે ઇલેક્શન પિટિશન હેઠળ જજ દ્વારા કલ્પના કરવામાં આવેલ પુનઃગણતરી અથવા ગણતરી માત્ર માન્ય મતો ગણવામાં આવ્યા હોય તેવા મતોના સંદર્ભમાં જ છે અને તેથી, ચૂંટણી અધિકારી માન્ય મતોને 'અમાન્ય' તરીકે તપાસી રહ્યા છે અથવા રદ કરી રહ્યા છે તેવી ઉપરછછી દલીલ પર જે વિવાદ ઉઠાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે તે ઇલેક્શન પિટિશન હેઠળ જજના સ્તરે તપાસનો વ્યાપ વિસ્તૃત કરશે નહીં.

૮. સામાવાળા નં. ૧ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી પૂજે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી હતી કે કલમ ૩૧(૭)(બી) લાગુ પડતી હોવાનું માની લેવામાં આવે તો પણ, તે માત્ર માન્ય મતોની પુનઃગણતરીની જ પરવાનગી આપશે. અમાન્ય મતના કારણે જે મતો પહેલેથી જ રદ કરવામાં આવ્યા છે તે જજ દ્વારા ચકાસણીનો વિષય છે.

૯. સામાવાળા નં. ૩ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવે રજૂઆત કરે છે કે તેઓ સામાવાળા નં. ૧ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી પૂજની રજૂઆતને સમર્થન આપે છે અને રજૂઆત કરે છે કે કોર્ટ યોગ્ય હુકમ પસાર કરે.

૧૦. અમે પક્ષકારો તરફથી વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે અને રેકૉર્ડ પરના દસ્તાવેજોનું અવલોકન કર્યું છે.

૧૧. હાથ પરના વિવાદને સમજવા માટે, સદર અધિનિયમની કલમ ૩૧ ની પેટા-કલમ ૭ ને અહીં નીચે દર્શાવવી સૌથી વધુ યોગ્ય રહેશે, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

“કલમ ૩૧: ચૂંટણીની કાયદેસરતા નક્કી કરવી, જજ દ્વારા તપાસ અને કાર્યપદ્ધતિ :-

(૭) (એ) જો આવી તપાસ હાથ ધરવા પર જજને જણાય કે કોઈ ઉમેદવારે ચૂંટણીના હેતુ માટે પેટા-કલમ (૮) ના અર્થમાં ભ્રષ્ટ આચરણ કર્યું છે, તો તેઓ તે ઉમેદવારને તે ચૂંટણીના હેતુ માટે અને કલમ ૩૩ હેઠળ ચોજવામાં આવી શકે તેવી નવી ચૂંટણી માટે ગેરલાયક જાહેર કરશે અને જો તેવો ઉમેદવાર ચૂંટાયો હોય તો તેની ચૂંટણી રદ કરશે.

(બી) જો, એવા કોઈપણ કેસમાં કે જેમાં ખંડ (એ) લાગુ પડતો નથી, બે અથવા વધુ ઉમેદવારો વચ્ચે ચૂંટણીની કાયદેસરતા વિવાદમાં હોય, તો જજ દરેક ઉમેદવારની તરફેણમાં પડેલા મતોની ચકાસણી અને ગણતરી કર્યા પછી, જે ઉમેદવારની તરફેણમાં સૌથી વધુ માન્ય મતો મળ્યા હોવાનું જણાય તેને વિધિવત રીતે ચૂંટાયેલા જાહેર કરશે:

પરંતુ શરત એ છે કે આવી ગણતરીના હેતુ માટે, જો જજને જણાય કે જાણીતી કે અજાણી કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા મત આપવા કે મેળવવામાં

કોઈ ભ્રષ્ટ આચરણ કરવામાં આવ્યું હતું, તો તેવા કોઈપણ મતને માન્ય ગણવામાં આવશે નહીં:

વધુમાં એવી શરત છે કે આવી ગણતરી પછી જો કોઈપણ ઉમેદવારો વચ્ચે મતોની સમાનતા હોવાનું જણાય અને એક મત ઉમેરવાથી કોઈપણ ઉમેદવાર ચૂંટાયેલા જાહેર થવા માટે હકદાર બનશે, તો જજ પોતે નક્કી કરે તેવી રીતે તેમની હાજરીમાં ચિઠ્ઠી (લોટ) કાઢીને પસંદ કરાયેલા તેવા ઉમેદવાર અથવા ઉમેદવારો, જે પણ પરિસ્થિતિ હોય, તેમની તરફેણમાં મળેલા માન્ય મતોની કુલ સંખ્યામાં એક વધારાનો મત ઉમેરવામાં આવશે.”

૧૨. સદર અધિનિયમની કલમ ૩૧ ચૂંટણીની કાયદેસરતા નક્કી કરવા, જજ દ્વારા તપાસ અને કાર્યપદ્ધતિની જોગવાઈ કરે છે. તેની પેટા-કલમ (૭) નો ખંડ (બી) જોગવાઈ કરે છે કે જો, એવા કોઈપણ કેસમાં કે જેમાં ખંડ (એ) લાગુ પડતો નથી, બે અથવા વધુ ઉમેદવારો વચ્ચે ચૂંટણીની કાયદેસરતા વિવાદમાં હોય, તો જજ દરેક ઉમેદવારની તરફેણમાં પડેલા મતોની ચકાસણી અને ગણતરી કર્યા પછી, જે ઉમેદવારની તરફેણમાં સૌથી વધુ માન્ય મતો મળ્યા હોવાનું જણાય તેને વિધિવત રીતે ચૂંટાયેલા જાહેર કરશે: તેની પ્રથમ શરત જોગવાઈ કરે છે કે આવી ગણતરીના હેતુ માટે, જો જજને જણાય કે જાણીતી કે અજાણી કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા મત આપવા કે મેળવવામાં કોઈ ભ્રષ્ટ આચરણ કરવામાં આવ્યું હતું, તો તેવા કોઈપણ મતને માન્ય ગણવામાં આવશે નહીં. બીજી શરત જોગવાઈ કરે છે કે

આવી ગણતરી પછી જો કોઈપણ ઉમેદવારો વચ્ચે મતોની સમાનતા હોવાનું જણાય અને એક મત ઉમેરવાથી કોઈપણ ઉમેદવાર ચૂંટાયેલા જાહેર થવા માટે હકદાર બનશે, તો જજ પોતે નક્કી કરે તેવી રીતે તેમની હાજરીમાં ચિઝી (લોટ) કાઢીને પસંદ કરાયેલા તેવા ઉમેદવાર અથવા ઉમેદવારો, જે પણ પરિસ્થિતિ હોય, તેમની તરફેણમાં મળેલા માન્ય મતોની કુલ સંખ્યામાં એક વધારાનો મત ઉમેરવામાં આવશે. આમ, સદર અધિનિયમની કલમ ૩૧ ની પેટા-કલમ (૭) ના ખંડ (બી) હેઠળ કેસ આવતો હોય તેવા સંજોગોમાં, જજે માત્ર દરેક ઉમેદવારની તરફેણમાં પડેલા મતોની ચકાસણી અને ગણતરી કરવાની રહેશે અને જે ઉમેદવારની તરફેણમાં સૌથી વધુ માન્ય મતો મળ્યા હોવાનું જણાય તેને વિધિવત રીતે ચૂંટાયેલા જાહેર કરવાના રહેશે. તેથી, સદર અધિનિયમની કલમ ૩૧(૭)(બી) ના દાયરામાં આવતા કેસમાં તપાસનો વ્યાપ ખૂબ જ મર્યાદિત છે અને તેમની સમક્ષ રજૂ કરાયેલી ઇલેક્શન પિટિશનના અનુસંધાનમાં તપાસ કરતી વખતે વિદ્વાન જજે માત્ર દરેક ઉમેદવારની તરફેણમાં પડેલા મતોની ચકાસણી અને ગણતરી કરવાની રહેશે અને જે ઉમેદવારની તરફેણમાં સૌથી વધુ માન્ય મતો મળ્યા હોવાનું જણાય તેને વિધિવત રીતે ચૂંટાયેલા જાહેર કરવાના રહેશે. એ કહેવાની જરૂર નથી કે ઇલેક્શન પિટિશન ધ્યાને લેતાં પહેલાં, વિદ્વાન જજે સદર અધિનિયમની કલમ ૩૧ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ વિચારણા હેઠળ લીધા મુજબ પિટિશન નિર્ધારિત સમયમર્યાદા (વિલંબ મર્યાદા) ની અંદર રજૂ કરવામાં આવી છે કે કેમ તે ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે.

૧૩. માત્ર માન્ય મતોની ચકાસણી પૂરતો જ તપાસનો વ્યાપ સંકુચિત કરવાના સંબંધમાં સામાવાળા નં. ૧ ના વિદ્વાન વકીલ વતી રજૂ કરવામાં આવેલી રજૂઆતો સ્વીકારવામાં કોર્ટ અસમર્થ છે. વાસ્તવમાં, જો ધારાસભાનો આવો ઈરાદો હોત, તો ધારાસભાને તેનો સ્પષ્ટ ઉદ્દેશ કરતાં કંઈપણ રોકી શક્યું ન હોત, તેના બદલે, કલમ ૩૧(૭)(બી) ની ઝીણવટભરી તપાસ સ્પષ્ટપણે ચકાસણી તેમજ ગણતરી બંનેની જોગવાઈ કરે છે. કલમ ૩૧(૭)(બી) માં ધારાસભા દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાયેલ 'ચકાસણી' (સ્ક્રુટિની) શબ્દ તેના દાયરામાં ચૂંટણીમાં મતદારો દ્વારા આપવામાં આવેલા મતોનો સમાવેશ કરે છે અને આ યોગ્ય પણ રહેશે, કારણ કે સદર અધિનિયમની કલમ ૩૧(૭)(એ) માં દર્શાવ્યા મુજબ ભ્રષ્ટ આચરણ આચરીને મેળવવામાં આવ્યો હોવાનું કહેવાતો હોય તેવો મત પણ રદ કરવાની વધારાની સત્તા વિદ્વાન જજને આપવામાં આવી છે. તેથી કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય છે કે સદર નિયમોના નિયમ ૫૮, ૬૦ અને ૬૧ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે રદ કરાયેલા મતોનો પણ હિસાબ રાખવો જરૂરી છે અને તે પોતે જ સૂચવે છે કે ઈલેક્શન પિટિશન હેઠળ જજના સ્તરે ચકાસણી અને તપાસનો વ્યાપ પડેલા મતોની ચકાસણીને બાકાત રાખતો હોય તેમ કહી શકાય નહીં. સામાવાળા નં. ૧ ના વકીલની રજૂઆત જો સ્વીકારવામાં આવે અને તેના તાર્કિક નિષ્કર્ષ સુધી લઈ જવામાં આવે, તો તેનો અર્થ એવો થશે કે એકવાર ચૂંટણી અધિકારી પોતાની સમજણ મુજબ મત રદ કરે, પછી સદર નિર્ણય આખરી બની જાય છે અને તે ન્યાયિક ચકાસણી અને પુનઃસમીક્ષાને પાત્ર રહેતો નથી, જે ધારાસભાની

વિદ્ધતાને આભારી હોઈ શકે નહીં અને તેથી, અમે સામાવાળા નં. ૧ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્ધાન વકીલ શ્રી પૂજની રજૂઆતો સ્વીકારવામાં અસમર્થ છીએ.

૧૪. બાબતના ઉપરોક્ત પરિપ્રેક્ષ્યમાં, પિટિશન આંશિક રીતે મંજૂર કરવામાં આવે છે. સદર અધિનિયમની કલમ ૩૧ ની પેટા-કલમ (૭) ના ખંડ (બી) ની જોગવાઈઓ અનુસાર ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૧/૨૦૧૭ ની કાર્યવાહી તાત્કાલિક આગળ ધપાવવા અને કાયદા અનુસાર શક્ય તેટલી ઝડપથી સદર અધિનિયમની કલમ ૩૧(૩) હેઠળ હુકમ પસાર કરવાના નિર્દેશ સાથે બાબત વિદ્ધાન પ્રિન્સિપાલ સિવિલ જજ, ભચાઉને પરત મોકલવામાં (રીમાન્ડ કરવામાં) આવે છે. વિદ્ધાન ચૂંટણી ટ્રિબ્યુનલ જજ અને એડિશનલ સિવિલ જજ, ભચાઉ-કચ્છ દ્વારા ઇલેક્શન પિટિશન નં. ૧/૨૦૧૭ માં એક્ઝિબિટ ૩૪ નીચે પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૯.૧૧.૨૦૧૭ નો વાદગ્રસ્ત હુકમ આથી રદ અને બાતલ ઠરાવવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત મર્યાદા સુધી રુલ આખરી કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ રહેશે નહીં.

(એસ.આર. બ્રહ્મભટ્ટ, ન્યાયમૂર્તિ)

(એ.જી. ઉરાઈઝી, ન્યાયમૂર્તિ)

સહી/-

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.